

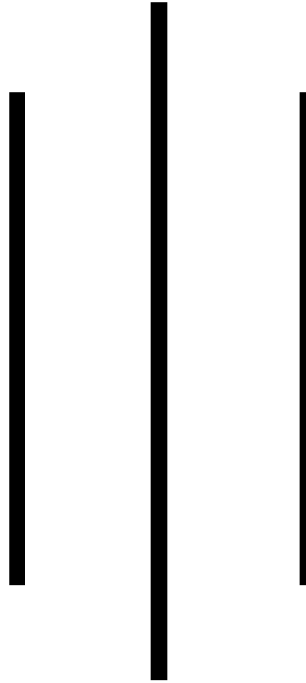

गजुरी गाउँपालिकाको पाँचौँ गाउँ सभामा

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लागि

गाउँपालिकाका आदरणीय अध्यक्ष श्री राजेन्द्र विक्रम बस्नेत ज्यूबाट

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

गजुरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

गजुरी, धादिङ

२०७६

गाउँ सभाको अध्यक्षता गरिरहनु भएका सभाध्यक्ष महोदय,
गाउँ सभाका सदस्यहरू,

१. नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयन संगै तीन तहको सरकार गठन भई देश समृद्ध विकास तर्फ अगाडि बढिरहेको सन्दर्भमा गजुरी गाउँपालिकाको गरिमामय पाचौँ गाउँ सभामा तेस्रो वर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु । संघीयताको कार्यान्वयन संगै स्थानीय तहको महत्व र प्रभावकारितालाई अर्थपूर्ण बनाउँदै अघि बढिरहेको परिप्रेक्षमा यस गरिमामय सभामा उपस्थित भई गजुरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वीत महसुस गरेको छु ।
२. यस महत्वपूर्ण घडीमा संघीयता, गणतन्त्र लगायतका विभिन्न संघर्षमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात महान शहिदहरूमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहान्छु । नेपालको राष्ट्रियता, अखण्डता, स्वाधीनता र गणतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व प्रदान गर्नु हुने हाम्रा महान वीर पूर्वाहरू तथा अग्रजहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै अग्रगामी परिवर्तन र रुपान्तरणमा वहाँहरूले पुऱ्याउनु भएको योगदानको हृदय देखि नै गर्भिलो स्मरण गर्न चाहान्छु ।
३. नेपाली जनताको बलीदानीपूर्ण संघर्षबाट प्राप्त भएको नेपालको संविधानको व्यवस्था अनुरूप सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपाली नागरिकबाट निर्वाचित यस स्थानीय सरकार गजुरी गाउँपालिका भित्र लोकतन्त्रको न्यूनतम मूल्य मान्यता, मानव अधिकारको रक्षा, सुशासन, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, शान्ति, न्याय, समतामूलक समाजको विकास, विधिको शासन, जनताका हक अधिकारप्रति सचेत रहँदै “स्वस्थ, सुसंस्कृत, सुखी र खुशी जनता, समाजवाद उन्मुख गजुरी गाउँपालिका” भन्ने नाराका साथ “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्ने नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको अभियानप्रति गजुरी गाउँपालिका पूर्ण प्रतिवद्ध छ ।
४. गजुरी गाउँपालिकाका आम मतदाताहरूले आफ्नो अमूल्य मतद्वारा हामीलाई जनप्रतिनिधिको रुपमा जिम्मेवारी सुम्पेको दुई वर्ष वित्ति सकेकोछ । यस अवधिमा हामीले अनुमोदन गरी अघि बढाएको नीति, कार्यक्रम तथा सोको अधिनमा रहि बजेट विनियोजन गरि विकास निर्माण तथा सुशासनको थालनी गरेका थियौं । जसको फल स्वरुप विकास र समृद्धिको जग बसाल्न गजुरी गाउँपालिका सफल भएको छ र स्थापित विकासको जगको आधारमा विकासको प्रतिफल र समृद्धिको यात्रा यस आर्थिक वर्षबाट गजुरी गाउँपालिकाले हाँसिल गर्नेछ र यसले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्नमा गजुरी गाउँपालिकाको पनि योगदान पुग्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।
५. लामो समय देखिको जनप्रतिनिधि नहुँदा भएका अन्यायता, जटिलता, अप्ठ्याराहरूलाई चिदै हामी आज जनताका हक अधिकार स्थापित गर्दै जनताका भाग्य र भरोसालाई अझ माथि पुऱ्याइ

आर्थिक विकास, सामाजिक न्याय र समुन्नतिका लागि प्रतिबद्ध रहँदै सिंहदरवारको अधिकार आम नागरिकका घरघरमा पुगेको महसुस गराउन सफल भएका छौं । विरामीको लागि औषधी बनेर, घाउचोट लागेकालाई मलम बनेर, प्रसव वेदनाले छटपटाएकालाई एम्बुलेन्स बनेर, असहाय र बेसाहाराको सहयोगी र सहारा बनेर, खानेपानीको प्यासमा तिर्खाएकालाई घरघरमा खानेपानी लिएर तथा शिक्षाको उज्यालो किरण नपुगेको बस्तीमा शिक्षाको मन्दिर मानिने विद्यालय स्थापना गराएर, सहज रुपमा आवत जावत गर्नलाई सडक र पुल बनाएर गजुरी गाउँपालिकाले जनप्रतिनिधिको भूमिका र जनताको अभिमतको महत्वलाई स्थापित गर्न सफल भएको छ ।

६. हामी जनप्रतिनिधि भै कार्य थालनी गरिसकेपछि यस बीचमा आम नागरिकका समस्याहरु पहिचान गर्ने र त्यसका निराकरणका उपायहरु तथा गाउँपालिकाको संस्थागत विकासका सूत्रहरु पत्ता लगाइ भावी दिनमा हामीले दिने सेवा प्रवाहलाई समयानुकूल बनाउने दिशातर्फ उन्मुख रहेकाछौं । गजुरी गाउँपालिकाको समग्र विकासलाई आधुनिक वैज्ञानिक र समय सापेक्ष बनाई सबै स्तरका नागरिकको पहुँचमा पुऱ्याउनको लागि गुरु योजना तयार गरी त्यसैको आधारमा कार्य अधि बढाउने थालनी गरि सकेकाछौं ।
७. स्थानीय तहको विकास गतिलाई चुस्त दुरुस्त गर्दै योजनाबद्ध रुपमा व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन लोकतान्त्रीक संघीय गणतन्त्र नेपालको संविधान २०७२ को भाग १७, १८ र १९ तथा संविधानको धारा २१४, २१५, २२१, २२४, २२६, २२८, २२९ र २३० मा स्पष्ट रुपमा स्थानीय तहको व्यवस्था गरी कार्यकारी, व्यवस्थापकीय तथा न्यायीक अधिकार स्थानीय तहलाई समेत भए अनुसार यस गजुरी गाउँपालिकाको गाउँ सभा गरि नीति, कार्यक्रम, योजना तथा वार्षिक बजेट प्रस्तुत गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्थाका कारण हामीहरु आज यस गजुरी गाउँपालिकाको पाचौँ गाउँ सभामा उपस्थित भैरहेकाछौं । संविधानले व्यवस्था गरे अनुसार स्थानीय तहको ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गरि नीति, कार्यक्रम, योजना तथा बजेट साथै कर र राजस्वका दरहरु निर्धारण गरि यसै सभाबाट स्वीकृत गरि कार्यान्वयन गर्न गैरहेका छौं ।
८. संवैधानिक व्यवस्था अनुसार गजुरी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई जनसहभागिताको माध्यमबाट अधि बढाउने उद्देश्य अनुसार टोल बस्ती तथा वडास्तरबाट नै कार्यक्रम तथा योजना छनौट गर्ने तथा विभिन्न राजनैतिक दल, संघसंस्था, महिला बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका नागरिक, विकास प्रेमी स्थानीय नागरिक तथा बुद्धिजीवीहरुको सल्लाह एवं सुझाव समेतको आधारमा नीति, कार्यक्रम तथा योजना बनाई गजुरी गाउँपालिकाको सबै नागरिकको अपनत्व हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाएकोमा खुशी व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

९. पूर्वमा बेलखु खोला, पश्चिममा मलेखु खोला, उत्तरमा त्रिशुली नदी र दक्षिणमा महाभारतको लेकले वेष्टित यस गजुरी गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १३८.६६ वर्ग कि.मी. रहेकोछ । पर्यटकीय तथा धार्मिक साँस्कृतिक पहिचान बोकेको हाम्रो गाउँपालिका महाभारत लेकको सुन्दर हरियाली देखि त्रिशुली नदीको मनोरम दृश्यका बीच विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी, धर्म, संस्कृति, रीतिरिवाजका मानिसहरु बसोबास गर्ने साभा फूलबारीको रुपमा परिचित रहेकोछ ।
१०. करिव ६२ सय घरधुरीमा विभक्त एवं झण्डै ३२ हजार जनसंख्या रहेको यस गजुरी गाउँपालिकामा कृषि उत्पादन हुने उर्वर भूमि, औद्योगिक विकास हुने सम्भावित क्षेत्र, खनिजजन्य श्रोतले भरिपूर्ण, थुप्रै हरियाली वनले प्रकृतमैत्री शीतलता प्रदान गरेको बस्तीहरु, समग्र विकासको गतिमा निरन्तर अघि बढिरहेको समाज जस्ता थुप्रै अनुपम कुराहरुले गजुरी गाउँपालिकाको गरिमालाई अझ ओझपूर्ण बनाइ राखेकोछ । नून देखि सुन सम्म सबै खाले उपभोग्य वस्तुको उत्पादन हुन सक्ने यस गजुरी गाउँपालिका विकासको दृष्टिले पनि महत्वपूर्ण मानिन्छ । नेपालको सबै भूभागसँग सम्बन्ध कायम भएको राष्ट्रिय मार्ग एवं चीन-नेपाल-भारत त्रिदेशीय सडक समेत यस गजुरी गाउँपालिका हुँदै जानुले पनि गजुरी गाउँपालिका भविष्यमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध कायम गर्न पनि सक्षम रहने आशा जगाएको छ ।
११. यस गजुरी गाउँपालिका भित्र रहेका अल्पसंख्यक तथा पछाडि पारिएका वर्ग तथा समुदायलाई विकासको मुल प्रवाहमा ल्याई विकास निर्माणलाई गतिशील बनाउन कृषि क्षेत्रको व्यावसायिकीकरण, आधुनिकीकरण र यान्त्रीकीकरण गरी उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी प्रवर्द्धन गर्ने, रोजगारी सिर्जना गर्ने, औद्योगिक तथा रोजगार मुलक व्यवसायको विकास गर्ने, सुशासन कायम गरि दैनिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी तुल्याउने, पर्यटकीय क्षेत्रको विकास र सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्दै सामाजिक विकासलाई संस्थागत गरि विकासको अनुभूति, अमन चयन आम नागरिकहरुलाई गराउनु हाम्रो मुख्य अभिभारा रहिआएको हामीले विश्वास लिएकाछौं ।
१२. उल्लेखित सबै कुराहरुको बोध गर्दै र हामी जनअनुमोदित भई जनप्रतिनिधिको हैसियतले सेवा प्रवाह गरेको दुई वर्षको अनुभव अनि गजुरी गाउँपालिका भित्रका क्रियाशील राजनीतिक दलहरुको राजनैतिक सहमति, बुद्धिजीवी, शिक्षक, विद्यार्थी, संघसंस्था, महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति, समाजमा रहेका सबै तह र तप्काका आम नागरिकहरुको तथा विज्ञहरुको सल्लाह, सुझाव, अनुभवहरु समेतको आधारमा गजुरी गाउँपालिकाको आजको यस गरिमामय पाचौं गाउँ सभामा यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्न तपाईंहरुको अगाडि उपस्थित भएको छु ।
१३. निर्वाहमुखी आधुनिक कृषि प्रणालीलाई एकीकृत र व्यावसायिक कृषि प्रणालीतर्फ उन्मुख गर्दै विविधीकरण र यान्त्रीकीकरण गर्न एक वडा एक कृषि तथा पशु प्राविधिकको व्यवस्था गरी थोरै

लगानी धेरै प्रतिफलको नीति लिइनेछ । उन्नत पशुपालनको लागि पशुपालक किसानहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ । कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूको समन्वयमा गाउँ स्तरीय कृषि तथा पशुजन्य तालिम तथा अन्य सीप विकास कार्यक्रमहरूलाई अगाडि बढाउन कृषक समूहहरूको गठन र परिचालनको नीति लिइनेछ । ग्रामिण क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था तथा अर्गानिक कृषिलाई मध्ये नजर गरी गाई गोरु पालन कार्यलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

१४. गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थालाई दृष्टिगत गरि माछा, मासु, अण्डाको उत्पादन तथा बेमौसमी तरकारी, च्याउ खेती, अन्नवाली, फलफूल, व्यावसायिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गरी कृषिलाई आधुनिकीकरण तथा व्यावसायिकीकरणमा जोड दिन तरकारी, फलफूल, विभिन्न अन्न बालीको खेती तथा बाखा, कुखुरा, बंगुर, माछा, गाई, भैसी पालनलाई प्राथमिकता दिइनेछ । लोकल कुखुराको महत्वलाई स्थापित गरी व्यावसायिक बनाउन पकेट क्षेत्र छुट्याइ व्यवसाय प्रवर्द्धन गरिनेछ । यस किसिमका कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न एक वडा एक उत्पादन तथा विक्री केन्द्रको स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
१५. विषादी प्रयोगमा न्यूनीकरण गर्दै अर्गानिक खेती कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न सामूहिक एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन (Integrated Pest Management) तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र कृषि उत्पादनहरू तरकारी तथा दूध संकलन केन्द्र, चिस्यान केन्द्र स्थापना गरि उचित मूल्य निर्धारण सहित सहज बजारीकरणको व्यवस्थापनका लागि उत्पादनमा आधारित अनुदान तथा बीमा कार्यक्रम अघि बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१६. कृषक अवलोकन भ्रमण तथा आवश्यकतामा आधारित अर्थपूर्ण र व्यावहारिक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । कृषक समूहहरूलाई व्यवस्थित गरि कृषक समूह मार्फत कृषि सेवा सुविधा उपलब्ध गराइनेछ । गजुरी गाउँपालिकालाई कृषि क्षेत्रको विकासको लागि सबै भूगोलको अध्ययन गरी पकेट क्षेत्रको घोषणा गरिनेछ । लोपोन्मुख बाली तथा स्थानीय बालीलाई संरक्षण गरी उत्पादनमा वृद्धि गराउने नीति लिइनेछ । भोकमुक्त जनता बनाउन गाउँपालिकाको खाद्य सुरक्षा योजना अनुसार कार्यक्रम अघि बढाइनेछ । कृषि सुपर जोन बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१७. समान उद्देश्य भएका सहकारीहरूलाई मिलान गरि एक वडा एक सहकारीको अवधारणाका साथ आवश्यक पूर्वाधार तथा संस्थागत व्यवस्थापन र दक्षताको विकासलाई अघि बढाइनेछ । महिलाहरूको आयस्तर वृद्धिका लागि महिला सहकारी, आमा समूह तथा महिला सञ्जालको माध्यमबाट बचत तथा आय आर्जनमा लगानी बढाइनेछ । स्थानीय स्तरमा भएका अनुकरणीय सीपलाई विविधिकरण गरी महिला-पुरुष बीचको सहअस्तित्वलाई सहकारीको माध्यमबाट अभिदरिलो बनाउने कोसिस गरिनेछ । महिला सहकारीहरूको भौतिक पूर्वाधार, निर्माण र सहकारी व्यवस्थापन तालिमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

१८. सहकारी मार्फत विविध आयमुलक तालिमको व्यवस्था गरी युवाहरुलाई रोजगारीको अभिवृद्धि गरिनेछ । एक घर एक सहकारी सदस्यको व्यवस्थामा ध्यान दिइनेछ । महिलाहरुको आय आर्जन वृद्धि गर्न व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिमको आयोजना गरिनेछ । सहारा विहीन नागरिकका लागि जीविकोपार्जनमा विशेष ध्यान दिइनेछ । उद्देश्य अनुरूप गतिविधि सञ्चालन भए नभएको विषयमा सहकारीहरुको अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ । सहकारी सदस्यहरुलाई लक्षित गरी नुन देखि सुनसम्मको उपभोग्य वस्तु सहूलियत दरमा सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्य राखी कार्य अघि बढाउने सहकारीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । कृषि तथा पशु जन्य उत्पादनलाई वृद्धि गराइ संकलन गरी निर्यात गरेको आधारमा सहकारीहरुलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
१९. केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा पदयात्राका लागि पर्यटन गुरुयोजना मार्फत पहिचान भएका सम्भावित ट्रेकिङ/हाइकिङ रुटहरुको निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । जलयात्रालाई प्रोत्साहन गर्न तथा नेपाल सरकारको “नेपाल भ्रमण वर्ष २०२०” लाई सार्थक बनाउन यसै वर्षबाट त्रिशुली नदीको बेल्खु देखि मलेखु सम्म प्याफिटड सञ्चालन गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहित गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । मलेखु बजारलाई पर्यटकीय बजारको रूपमा विकास गर्न २४सै घण्टा संचालन गर्न आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ । उपयुक्त स्थानमा गाउँपालिका स्तरीय भ्यु-टावर तथा पार्कको निर्माणको लागि कार्य थालनी गरिनेछ ।
२०. आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गराउनको लागि वापचुली डाँडालाई पर्वतीय हिमश्रृङ्खला अवलोकन पार्क तथा महाभारतीय ट्रेकिङ रुटसँग जोड्न यसै वर्ष देखि कार्य थालनी गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र रहेका सबै पर्यटकीय स्थलहरुको खोजी गरी तिनको संरक्षण संवर्द्धन, विकास, प्रचार प्रसार गर्ने कार्यक्रम तथा योजना अगाडि बढाइनेछ । पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न होम-स्टे सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ । त्रिशुली किनारमा पर्यटन प्रवर्द्धनको निमित्त पार्क, रेस्टुरेण्ट लगायतका आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ । साथै त्रिशुलीको माछाको महत्वलाई सार्थक तुल्याउन पानीको बहाव स्थिर देखिने स्थानहरुमा नमुना माछा पालन व्यवसायको सम्भावना अध्ययन गराइनेछ ।
२१. सामुदायिक विद्यालयको संस्थागत सुधार गरी विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा शिक्षक संख्या मिलान तथा विद्यालय अदल बदलको नीति लिइनेछ । बाल विकास केन्द्रहरुलाई अझ बढी व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाई शिक्षाको जगलाई मजबुत बनाउन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ । विद्यालय खाजा कार्यक्रमको आश्यकता अनुसार अनुगमन तथा निरीक्षण गरी स्वस्थ र पोषणयुक्त खाजाको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ भने आवश्यकता हेरी खाजा कार्यक्रम लागू नभएका विद्यालयमा समेत खाजा कार्यक्रम संचालन गरी सबै आधारभूत तहमा खाजा कार्यक्रमको प्रवन्धमा ध्यान पुऱ्याइनेछ ।

२२. विद्यालयहरूमा जडान भएका विद्युतीय हाजिरी प्रणालीको प्रभावकारितामा ध्यान राख्दै बाँकि सबै विद्यालयहरूमा प्रक्रिया र पूर्वाधार पूरा गरी थप गरिनेछ । सबै विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानी र शौचालयको व्यवस्था मिलाइनेछ । भौतिक पूर्वाधार कमजोर तथा अभाव भएका विद्यालयहरूलाई आधुनिक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ । सबै विद्यालयहरूमा बाल खेल मैदान र बगैँचाको विकासमा ध्यान दिइनेछ । हरियाली विद्यालयको अवधारणा अघि बढाइनेछ ।
२३. विद्यालयको सबै क्षेत्रको गुणस्तरीयताको विकास गर्न अभिभावक-विद्यार्थी-शिक्षक बीच सिकाइ उपलब्धीका बारेमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । सिकाइ उपलब्धिका आधारमा विद्यालयहरूलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । बालमैत्री तथा फरक क्षमता भएका विद्यार्थीका लागि कक्षा व्यवस्थापन तथा पूर्वाधार निर्माणमा ध्यान दिइनेछ । शिक्षकहरूको क्षमता विकासको लागि विषयगत तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । पुस्तकालयको व्यवस्था हुन बाँकी गाउँपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालयको व्यवस्था सहित स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ । गाउँपालिका स्तरीय पुस्तकालय तथा वाचनालयको स्थापनामा जोड दिइनेछ । नमुना विद्यालयको अवधारणा ल्याई सामुदायिक विद्यालयको पठन पाठनमा समुदायको विश्वास र आस्था जागृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । आवश्यकता र औचित्यको आधारमा माध्यमिक विद्यालयहरूलाई कक्षा ११-१२ संचालनको व्यवस्थामा ध्यान दिइनेछ । प्राविधिक शिक्षालयको पठन पाठनलाई स्थानीय सीप, प्रविधि र रोजगारीसँग जोडी बेरोजगारी हल गर्न पहल गरिनेछ ।
२४. आदर्श बहुमुखी क्याम्पसलाई जिल्लाकै नमुना क्याम्पसको रूपमा विकास गर्न आवश्यक सबै भौतिक, प्रशासनिक र शैक्षिक आदिको गुणस्तरीय र आधुनिक शैलीको विकास गरिनेछ भने प्रशासनिक कार्यलाई सहज बनाउन आर्थिक श्रोतको विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ । गाउँपालिका भित्र हुने समग्र विकास तथा लगानी र जनताको खुसी मापनका लागि आदर्श बहुमुखी क्याम्पसमा रहने अनुसन्धान केन्द्रलाई कार्यमुलक र तथ्यमा आधारित बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । निजी तथा सामुदायिक विद्यालयको भौतिक, शैक्षिक तथा गुणस्तरमा एकरूपता कायम गर्न सोहि अनुसार शिक्षा नीतिमा व्यवस्था मिलाइनेछ । आधारभूत तह देखि नै सबै विद्यार्थीहरूको लागि कम्प्यूटर शिक्षाको सुनिश्चिततामा ध्यान दिइनेछ । विद्यालयहरूलाई सूचना प्रविधियुक्त बनाउने कार्य अगाडि बढाइनेछ । विविध कारणले विद्यार्थी संख्यामा कमी आइ तथा अन्य कारणबाट संचालनमा समस्या भएका विद्यालयहरूको स्तर सुधारका लागि विशेष कार्यक्रम बनाइनेछ । विद्यालय तथा विद्यार्थीहरूको वैयक्तिक विवरण राख्न र नतिजा प्रकाशनको लागि सफ्टवेयर व्यवस्थापनमा ध्यान दिइनेछ । नमुना विद्यालय निर्माणका लागि यसै वर्ष कार्य अघि बढाइनेछ ।

२५. दलित, चेपाङ र विपन्न समुदायलाई लक्षित गरी पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साविकका गा.वि.स. स्तरीय स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तर उन्नतिमा पहल गरिनेछ भने उक्त स्थानमा संचालनमा ल्याइएको एम्बुलेन्स सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ । अन्य पाँच वटा वडामा स्थापना भएका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूको आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य आवश्यकीय क्षेत्रको विकास गरी स्वास्थ्य चौकी सरहको सेवा प्रवाहमा पहल कदमी अघि बढाइनेछ । स्वास्थ्य चौकीहरूमा आवश्यक उपकरण तथा फ्रिजको व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. बेवारिसे शव व्यवस्थापनको आवश्यक पूर्वाधार तथा उपकरणको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ । मापदण्ड अनुसारको निःशुल्क औषधीहरूको पर्याप्त मात्रामा व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउँदै लगिनेछ । स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निस्कने फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधारको विकासमा ध्यान दिइनेछ । हरेक वडामा बर्थिङ सेन्टर (Birthing Center) को विकास गरी गर्भवती महिलाहरूको सुरक्षित प्रसूति सेवा सम्बन्धी अधिकारलाई सुरक्षित गरि “घरमा प्रसूति शुन्य” कार्यक्रमको नीतिलाई निरन्तरता दिँदै गाउँ घर क्लिनिक तथा खोप कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ । मोवाईल स्वास्थ्य सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२७. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा चौविसै घण्टा विद्युत र खानेपानीको व्यवस्थापनका आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ । पोषण कार्यक्रम र बालबालिकाको वृद्धि अनुगमनलाई निरन्तरता दिइनेछ । महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूको कार्य प्रगतिका आधारमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम तथा अन्य सेवा सुविधामा विशेष ध्यान पुऱ्याइनेछ । आर्थिक अवस्था कमजोर भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका सबै नागरिकहरूलाई गाउँपालिका स्तरको सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा लाने उपचारलाई निःशुल्क बनाइनेछ । स्वास्थ्य संस्थालाई प्रविधियुक्त बनाउन गत आर्थिक वर्षबाट संचालनमा आएको अभिलेख र प्रतिवेदन कार्यका लागि अनलाइन रिपोर्टिङ (Online Reporting) सेवा प्रयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२८. नसर्ने रोगहरूको महामारीलाई मध्य नजर गर्दै दिर्घ रोगको रोकथामका लागि स्वस्थ जीवनशैलीको लागि कार्यक्रम तथा हरेक वडामा योग शिविरको कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । आधुनिक स्वास्थ्य सेवाका साथमा आयुर्वेद र अन्य वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवा तथा प्राचिन काल देखि प्रयोग गरिँदै आएको स्वास्थ्य बर्द्धक जडीबुटीहरूको संरक्षण, विकास र प्रयोगमा वृद्धि गराइनेछ । गाउँपालिका स्तरमा १५ शैयाको अस्पताल निर्माणलाई विशेष जोड दिइनेछ । उक्त कार्यका लागि प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र गजुरीलाई सो रूपमा विकास गर्न आवश्यकीय सबै प्रवन्धको व्यवस्था गरिनेछ । एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
२९. एक घर-एक धारा कार्यक्रम मार्फत खानेपानी सेवाबाट वञ्चित सबै घरहरूमा खानेपानीको सेवा विस्तारमा तिव्रता दिइनेछ । पानीको मुहान नभएका स्थानहरूमा डिपवोरिङ्गको माध्यमबाट भएता

पनि खानेपानी सेवा विस्तार गरिदै लगिनेछ । खानेपानीको मुहानहरु सुक्दै गैरहेको परिप्रेक्ष्यमा खानेपानीको श्रोतको रुपमा रहेका पानीको श्रोत तथा मुहान संरक्षण गर्ने कार्यक्रमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३०. **“मेरो घर मै सफा राख्छु”** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई गठन गरिएका सबै टोल सुधार समितिहरुलाई जनसहभागिता जुटाइ बजार, टोल, बस्ती, गाउँघर सफाइ अभियानलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । पूर्ण सरसफाइ गाउँपालिका निर्माण गर्न बाँकि रहेका सबै पूर्वाधार विकासलाई यस आर्थिक वर्षमा थप प्राथमिकता दिइनेछ । बजार क्षेत्र तथा बाक्लो बस्ती क्षेत्रबाट उत्पादन हुने फोहोर मैलाको यथोचित व्यवस्थापनमा स्थानीय जनतालाई नै जिम्मेवार बनाई आवश्यक कार्यक्रम अघि बढाइनेछ । पूर्ण सरसफाईयुक्त तथा स्वस्थ वातावरणमैत्री गाउँपालिका निर्माणमा जोड दिइनेछ । फोहोर व्यवस्थापन कार्यलाई सफल बनाउन **“फोहोरमा नै छ मोहोर”** भन्ने नाराका साथ सार्वजनिक तथा निजी साभेदारी कार्यक्रम मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।
३१. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्थानहरुमा जेष्ठ नागरिक पार्क तथा बाल उद्यान निर्माण गर्ने गाउँपालिकाको सोचलाई यस वर्षबाट कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । महिला सशक्तिकरणको जीवन उपयोगी सीप विकास तालिम दिई दिगो आय आर्जनमा टेवा दिइनेछ । महिला सहकारी, महिला समूह तथा संजाललाई प्राथमिकतामा राखि ढाका कपडा बुनाइ, फाइबर भोला निर्माण, दुना टपरी निर्माण जस्ता आय आर्जनका लागि सीप विकास, व्यावसायिक तालिम संचालन र व्यवस्थापन गरिनेछ । महिला हिंसा न्यूनिकरणको लागि आवश्यक कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । नेतृत्व विकास गरि महिलाहरुलाई नेतृत्वमा अगाडि बढाइनेछ ।
३२. **“हाम्रो बालबालिका, राम्रो गाउँपालिका”** भन्ने नाराका साथ स्थानीय बालमैत्री शासन व्यवस्थालाई घोषणाको चरणमा लगिनेछ । महिलाहरुको लागि सामूहिक सीप विकास र समूहमा व्यवसाय गर्न अनुदानको व्यवस्था गर्ने नीति लिईनेछ । बाल समूह तथा बाल सञ्जालका माध्यमबाट बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागितामा जोड दिइनेछ । जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । जेष्ठ नागरिकहरुबाट उत्पादन हुन सक्ने घरेलु उत्पादनलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । मानव बेचबिखन विरुद्ध आवश्यक कदम अगाडि बढाइनेछ ।
३३. गाउँको पहिचान दिने, रोजगारी सिर्जना गर्ने, स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्ने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइ गरीबी न्यूनिकरण एवं समावेशी विकासबाट लैङ्गीक सामाजिक विभेद कम गर्दै जाने नीति निरन्तर रहनेछ । महिला बालबालिका तथा अन्य लक्षित वर्गलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने खालका आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । विकास आयोजनाको सञ्चालनमा महिला र अन्य लक्षित वर्गलाई अनिवार्य रुपमा

अर्थपूर्ण सहभागिता गराउने नीतिलाई थप नतिजामुखी बनाइनेछ । महिला हिंसामा शून्य सहनशीलताको नीतिलाई निरन्तर प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

३४. हिंसा पीडितलाई सुरक्षित उद्धार गर्ने र संरक्षणको लागि पुनःस्थापना केन्द्र तथा लैङ्गीक हिंसा पीडित कोषको स्थापना गरी आय आर्जनमा जोड दिने नीति लिइनेछ । सहारा विहीन तथा लैङ्गीक हिंसा पीडितलाई जीविकोपार्जन गर्न सहयोग गर्ने नीतिलाई प्रभावकारी बनाइ अघि बढाइनेछ । दलित वर्गको समग्र आर्थिक उन्नतिको लागि परम्परागत सीप र ज्ञानलाई समय सापेक्ष व्यावसायिकीकरण गरिने तथा शून्य विभेदको नीति अवलम्बन गरिनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुका साथै उनीहरूको सम्मान र समुदायमा आधारित पुनःस्थापना गर्ने कार्यलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
३५. पूर्ण साक्षर गाउँपालिका घोषणा गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइ निरक्षरलाई साक्षर बनाउने नीति यस वर्ष थप प्रभावकारी बनाउन कार्यक्रमको व्यवस्थापन गरिनेछ । बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री तथा लैङ्गिकमैत्री नीति अवलम्बन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई सेनेटरी प्याड निर्माण गर्ने तालिम तथा निःशुल्क वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ कक्षा ६ देखि माथिको कक्षा संचालन हुने विद्यालयहरूमा यस कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३६. घटना दर्ता गर्न घटना घटेको ३५ दिन भित्र आएमा निःशुल्क सेवा प्रदान गर्ने नीतिलाई कायम राखिनेछ । अपाङ्ग, असहाय, अशक्त, प्रकोप पीडित, द्वन्द्व प्रभावित, जेष्ठ नागरिकहरूलाई नेपाली नागरिकता प्राप्तिको लागि तथा अन्य सामान्य सिफारिस निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ साथै १८ वर्ष भित्रका वंशजका आधारमा नेपाली नागरिकताको लागि निवेदन दिने नागरिकलाई समेत पहिलो पटक नागरिकताको लागि गरिने सिफारिस निःशुल्क प्रदान गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ । सरकारी छात्रवृत्तिको सिफारिस, जेष्ठ नागरिक सिफारिस, अपाङ्गता सिफारिस, दिर्घ रोगी सिफारिस, असहाय तथा गरीब सम्बन्धी सिफारिस, निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी सिफारिस, आर्थिक अवस्था कमजोर भएको सिफारिस, अदालती शुल्क मिनाहा सम्बन्धी सिफारिस, नाबालक प्रमाणित सिफारिस, प्राकृतिक प्रकोपबाट क्षति भएको घर पाताल सम्बन्धी सिफारिस र एकाघर परिवार भित्रको मृतकसँगको पहिलो पटक नाता प्रमाणित गर्दा निःशुल्क गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ । लैंगिक हिंसा न्यूनिकरण गर्न समविकास तथा पुरुष सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । मदिराजन्य हिंसा नियन्त्रण गर्न मदिरा व्यवसायलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
३७. युवा स्वरोजगारको लागि क्षमता विकास, सीप विकास, व्यावसायिक तालिमको सञ्चालन गरी गाउँपालिका स्तरमा रोजगारीको सिर्जना गरि युवाशक्ति पलायन हुनबाट रोक्न स्थानीय श्रममुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । युवा शक्तिलाई विकास निर्माणका कार्यमा केन्द्रित गराइनेछ ।

एक वडा एक खेल मैदानको कार्यलाई थप व्यवस्थित गरी वडा स्तरमा खेलकुद पूर्वाधारको विकासका साथै खेलकुद प्रति वस्ती स्तरमै सकारात्मक सोचको विकास गरिनेछ । विद्यालय स्तरबाटै खेलाडीको विकाससँगै विद्यालयहरूमा खेल सामग्रीहरूको व्यवस्था गरि खेलकुद क्षेत्रको विकास गरिनेछ । गलौदी खेल मैदानलाई प्रदेश स्तरीय खेलमैदानको रूपमा विकास गर्न यस वर्षबाट पूर्वाधार निर्माणलाई थप व्यवस्थित गरी अघि बढाइनेछ । युवा वर्गको क्रियाशीलतालाई गाउँपालिकाको विकासको क्षेत्रमा योगदान दिन सबै कार्यक्रमहरूलाई युवामैत्री बनाउँदै लगिनेछ । सामूहिक रूपमा व्यवसाय गर्न चाहने युवाहरूको लागि समूहमा आधारित अनुदानद्वारा उनीहरूको व्यवसायलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।

३८. मठ, मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद सबैको मर्मत सुधार गरि संरक्षण गरिनेछ । विभिन्न जातजातिहरूको लोपोन्मुख भाषा, धर्म र सस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ । परम्परागत धार्मिक तथा मौलिक संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने कार्यक्रम अघि बढाइनेछ । मरणघाट तथा किरियापुत्री घर निर्माणमा ध्यान दिइनेछ ।
३९. गाउँपालिकाको सडक गुरुयोजना अनुसार सडकको स्तर विभाजन गरि निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ । हालसम्म टूचाक निर्माण भएका वडा स्तरका मुख्य तथा सबै शाखा सडकहरूको स्तरोन्नती गरिँदै लगिनेछ । आवश्यकता पहिचान गरी भोलुङ्गे पुल तथा पक्की मोटरेवल पुल निर्माणको कार्य अगाडि बढाइनेछ । ग्रामीण सडकहरूको नक्शांकन, लगत कट्टा तथा सिमा निर्धारण कार्य अघि बढाइनेछ ।
४०. हरित सडकको अवधारणा अनुसार सडक किनाराहरूमा उपभोक्ताहरूको सहभागितामा वृक्षारोपण गरी सडकको सौन्दर्यतालाई बढाइनेछ । गाउँपालिका स्तरको मुख्य सडकहरूको डि.पि.आर. तयार गरि सदाबहार रूपमा सडक सञ्चालनका लागि सडक कालो पत्रे गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र निर्माण भएका सबै सडकहरूलाई जि.आइ.एस. प्रणालीमा एकीकृत गरि सडक निर्माण कार्यलाई वातावरणमैत्री बनाउँदै लगिनेछ । सडक दुर्घटना न्यूनिकरण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति व्यवस्थित गरिनेछ ।
४१. विद्युत प्रसारण लाइन पुनर्बाँकि सबै वडाहरूमा विद्युत विस्तारको प्रक्रियालाई तिव्रता दिइनेछ । जनघनत्व वृद्धि हुँदै गएका तथा औद्योगिक विकास हुने सम्भावित क्षेत्रमा विद्युतको क्षमतामा वृद्धि गराइनेछ । लघु जलविद्युत उत्पादन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ । काठेपोल तथा नाङ्गो तारको विस्थापन गरी फलामे पोल तथा ए.वि.सी. तारको व्यवस्था गर्दै विद्युत सेवालाई सुरक्षित बनाउँदै लगिनेछ । विद्युत सेवा नभएका विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा अन्य कार्यालयहरूमा वैकल्पिक उर्जाको माध्यमबाट भए पनि विद्युत सेवा पुऱ्याइनेछ । शहरी तथा घना वस्ती भएको

क्षेत्रको सडकमा सौर्य वत्ती जडान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साना तथा मझौला खालका हाइड्रोपावरको सम्भाव्यता अध्ययन गराइनेछ ।

४२. “खोला छेउ छाउको गरा, सबै हराभरा” भन्ने नाराका साथ खेती योग्य जमिनहरूमा सिंचाई सुविधाको व्यवस्था गरिदै लगिनेछ । थोपा सिंचाई तथा साना सिंचाईलाई प्राथमिकता दिइनेछ । सोको लागि प्लाष्टिक पोखरी तथा घैंटोद्वारा वर्षाको पानीलाई संरक्षण गरिनेछ । खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई प्रबन्ध मिलाउने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । सिंचाई आयोजनाहरू छनौट गर्दा गाउँपालिकाको मुख्य कृषि क्षेत्र समेतलाई मध्यनजर गर्दै छनौट गर्ने र सिफारिस गर्ने नीति लिइनेछ ।
४३. आधुनिक, सुविधा सम्पन्न, अपाङ्गमैत्री गाउँपालिका कार्यालयको भवन निर्माणको थालनी गरिनेछ । सम्पूर्ण वडाहरूमा बालमैत्री, लैंगिकमैत्री वडा कार्यालयहरूको आफ्नै भवन निर्माणका लागि जग्गा प्राप्त गरि निर्माण कार्य संचालनमा रहेकोले आगामी वर्ष भित्र सम्पन्न गर्ने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ, र भइरहेका भवनहरूलाई संरक्षण गरिनेछ । गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र सेवाग्राही मैत्री बनाउन सम्पूर्ण विषयगत शाखाहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ । भूकम्प पीडितहरूको निर्माण गर्न बाँकी सबै घरहरू निर्माणमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४४. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण क्षेत्रमा पक्की घर तथा अन्य भवन निर्माण गर्दा मापदण्ड सहित नक्सा पास गरेर मात्र निर्माण गर्नुपर्ने प्रणालीको थप विकास गरिनेछ । साथै यस अघि बनेका पुराना पक्की घर तथा भवनहरूका सम्बन्धमा मापदण्ड पुगेकालाई अभिलेखिकरण गर्न नागरिकलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । ढल निकास तथा बजार व्यवस्थापन कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७२ लगायतका नीतिगत व्यवस्थामा रहेका न्यूनतम प्रावधानलाई गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा अवलम्बन गरिने र सोही अनुसार गाउँपालिकाभित्र निर्माण हुने भवनहरूको निर्माण स्वीकृती, नक्सा पास र निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र उपलब्ध गराइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका बजारहरूलाई सडकको क्षेत्राधिकारलाई ध्यानमा राखि व्यवस्थित गरिनेछ । सबै सरकारी कार्यालयले नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माण गर्नु पर्ने नीति लिइनेछ । एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
४५. स्थानीय रेडियो कार्यक्रम तथा टेलिभिजन सञ्चालनको लागि तथा पत्रपत्रिका संचालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ । संचार सेवाको पहुँच नपुगेका ठाँउहरूमा सेवा विस्तार गर्न सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराइनेछ । गाउँपालिकाले गर्ने सबै क्रियाकलापहरूको रेडियो कार्यक्रम तथा पत्रपत्रिका मार्फत जनताको घर दैलोमा जानकारी पुऱ्याउने र जनताको राय सुन्नाव संकलन गरि

भावि कार्य दिशा निर्धारण गरिनेछ । गाउँपालिकाका सबै योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई संचार मैत्री बनाइनेछ ।

४६. “हरियो वन, वातावरण प्रवर्द्धन” वाक्यांशलाई सार्थक तुल्याउन सबै किसिमका वनको व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ । गाउँपालिका भित्र दर्ता भै बसेका सबै सामुदायिक वन समूहहरूको अभिलेखिकरण गरी तिनको व्यवस्थापन तथा एकीकरण प्रक्रिया अघि बढाइ अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ । गाउँपालिका स्तरमा नमुना वन व्यवस्थापन गर्न उपयुक्त सामुदायिक वन समूह छनौट गरि सम्बन्धित निकायको समन्वयमा वैज्ञानिक वन कार्यक्रमलाई टेवा पुऱ्याइनेछ । वन्य जन्तुहरूलाई भएको खानेपानीको अभावलाई ध्यानमा राखी “एक सामुदायिक वन, एक पोखरी निर्माण”मा जोड दिइनेछ । वन फडानी, डँढेलो, भू-क्षय आदिलाई नियन्त्रण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । नर्सरीको स्थापना गरि खाली ठाउँमा वृक्षारोपण गरि वातावरण संरक्षणमा टेवा पुऱ्याइनेछ । भू-क्षय नियन्त्रणको लागि तटबन्ध, ग्याविन वाल, बायो इन्जिनियरिङ प्रणालीको विकास गर्दै लगिनेछ ।
४७. जलवायु परिवर्तनका असरहरू न्यूनीकरण गर्न विभिन्न वातावरण मैत्री कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना गरी विपद्बाट हुने जोखिमलाई न्यूनीकरणमा जोड दिइनेछ । आकस्मिक विपद्मा परेका आम नागरिकलाई सहयोग गर्न विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरि राहत तथा सहयोग पुऱ्याइनेछ । विपद् व्यवस्थापन गर्न वा आकस्मिक प्रकोप तथा दुर्घटना न्यूनीकरणको लागि एक वडा एक हेलिप्याडको स्थापना गरिनेछ । विपद्बाट हुने क्षति कम गराउनका लागि विपद् पूर्व सूचना र प्राथमिक सुरक्षा सम्बन्धी तालिम तथा चेतना अभिवृद्धि हुने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै विपद्बाट प्रभावितको उद्धारको लागि उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।
४८. सार्वजनिक, ऐलानी र प्रति जग्गाको संरक्षण गर्न सोको लगत लिई तारबार गर्ने र हरियाली पार्कको रूपमा विकास गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ । सामुदायिक वनहरूमा आय आर्जन हुने खालका फलफूल तथा अन्य बाँस, निगालो आदि जस्ता उपयोगी विरूवा लगाउन प्रोत्साहन गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रमा उपयुक्त सार्वजनिक जग्गाको प्रयोग गरी गाउँपालिका स्तरीय बसपार्क व्यवस्थापनको कार्य थालनी गरिनेछ । पूर्ण सरसफाईको कार्यक्रम सञ्चालन गर्न फोर आर 4R (Reduce, Reuse, Recycle and Recovery) को अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ ।
४९. पर्यावरणीय सन्तुलन र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कार्यलाई जोड दिइनेछ । खुल्ला दिशामुक्त कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई Post ODF रणनीति तर्जुमा गरि गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाईको अवस्थामा पुऱ्याउने नीतिलाई निरन्तर राखिनेछ । समुदायमा आधारित फोहर व्यवस्थापन प्रणाली (Community Based Waste Management System) लाई अगाडि बढाइनेछ । सो

कार्यकालागि उचित स्थानको पहिचान गरी जग्गा प्राप्तिको प्रक्रिया अगाडि बढाइ वातावरणमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्ने तर्फ गाउँपालिकाका गतिविधिहरू सञ्चालन गरिनेछ, साथै स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँको निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । प्लाष्टिक भोलामुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्न जोड दिइनेछ । एक घर एक बिरूवा र एक मृत्यु तीन वृक्षारोपणको नीतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । गजुरी गाउँपालिकाको फोहोरलाई मोहोरमा परिवर्तन गर्ने नीति बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । फोहर व्यवस्थापनका लागि प्रत्येक घर घरमा संकलन सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।

५०. पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको लागि तालिम, अवलोकन भ्रमण, अनुभव साटासाट कार्यक्रम लगायत विभिन्न अन्य वृत्ति विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । मूल्याङ्कनका आधारमा कर्मचारीहरूलाई पुरस्कार, प्रोत्साहन तथा सचेत गराउने कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । उत्कृष्ट वर्ष कर्मचारी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, कृषि समूह, सामुदायिक वन समूह आदिको घोषणा गरी सम्मान र पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । गाउँपालिकामा शुरु भएको नागरिक वडापत्रको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाई सोको माध्यमबाट गुनासो सुनुवाइलाई विशेष ध्यानमा राखी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ, साथै वडा स्तरमा समेत यसको विस्तार गरिनेछ । सेवा उपलब्धताको मापन तथा मूल्याङ्कनको लागि योजना अनुगमन समितिको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । जनप्रतिनिधिहरूलाई समय सापेक्ष क्षमता अभिवृद्धिको लागि तालिम, अध्ययन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ । एक वडा एक सार्वजनिक सुनुवाइ गरि गाउँपालिका स्तरमा सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सेवाको गुणस्तर मापन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५१. “म सभ्य र चेतनशील नागरिक” भन्ने कार्यक्रमका साथ सबै क्षेत्रमा नागरिक सहभागिता गराइनेछ । सेवाग्राही तथा आम नागरिकले तिर्ने सबै किसिमका कर तथा सेवा शुल्क नियमित र पारदर्शी बनाउन पारिवारिक दर्ता प्रणाली मार्फत एकीकृत कर प्रणाली सञ्चालनको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ र गाउँपालिकाबाट हुने आमदानी खर्चलाई समय सापेक्ष ढंगले सार्वजनिक गरिनेछ । सबै किसिमका व्यवसाय तथा उद्योगहरूलाई गाउँपालिका स्तरमा नियमन गरि करको दायरामा समावेश गराइने र कर छलीलाई निरुत्साहित गर्न अनुगमन व्यवस्थालाई चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ । गाउँपालिकाबाट सञ्चालन गरिएका सेवा प्रवाहको सामाजिक परीक्षण कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।

५२. यस आर्थिक वर्षबाट गजुरी गाउँपालिकाले दिर्घकालिन रूपमा सञ्चालन गर्ने गरी “जनतासँग गाउँपालिका” रेडियो कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । सो कार्यक्रम अन्तरगत स्थानीय जनताहरूको राय, सल्लाह, सुझाव, आवश्यकता तथा सुशासन सम्बन्धी विषयहरू समावेश गरिनेछ । गजुरी गाउँपालिकाको श्रोत परिचालनलाई रजश्व सुधार कार्ययोजनाले निर्दिष्ट गरे अनुसार समतामूलक, प्रगतिशील र न्यायपूर्ण बनाई राजस्वको दायरा वृद्धि गर्दै सबै

करदाताहरूको सहभागितामा राजस्व अभिवृद्धि गरि कुल बजेटमा आन्तरिक आम्दानीको अंश वृद्धि गरिदै लगिनेछ । व्यवसाय कर र घर बहाल कर असुली कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन तथा जिम्मेवार बनाउने नीति लिइनेछ ।

५३. गाउँपालिकाको श्रोत विस्तारको लागि सम्पत्ति कर लागू गरिनेछ । व्यवसाय करको दायरा बढाउने र बढि भन्दा बढि व्यवसायीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न गाउँपालिकामा विविध कार्यक्रम सहित कर सप्ताह कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा राजस्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित गर्न गाउँपालिका र सम्बन्धित निजी क्षेत्रको सहयोग र समन्वयमा करको दायरालाई विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
५४. गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सबै गैर सरकारी संस्थाहरूलाई आफ्नो कार्यक्रमहरू गाउँ विकास योजनामा समावेश गर्नका लागि पेश गर्न लगाइनेछ । कार्यप्रगतिको चौमासिक रूपमा समिक्षा गर्न सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ साथै उचित र प्रभावकारी योजना तथा कार्यक्रममा साभेदारी गरिनेछ ।
५५. श्रोत व्यवस्थापनलाई वैज्ञानिक, यथार्थपरक र व्यवस्थित गर्न कम्प्युटर सफ्टवेयरको प्रयोगबाट डाटावेसका आधारमा कर शुल्क संकलन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ । कर, शुल्क, दस्तुर असुली कार्यलाई उपयुक्त संयन्त्र निर्माण गरि प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइ बक्यौता न्यून गरिनेछ ।
५६. उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने कुनै पनि योजनाहरूको सम्झौता गर्नु अगावै उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू र गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा विभिन्न सिफारिसका लागि सम्पर्कमा आउने सेवाग्राहिहरू समेतबाट आफूले बुझाउनु पर्ने सम्पत्ति कर, व्यवसाय कर, बहाल कर लगायतका सम्पूर्ण कर तथा शुल्क चुक्ता गरिसकेपछि मात्र सम्झौता गरिने तथा सिफारिस उपलब्ध गराइने नीति लिइनेछ । वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको सहभागिता र सहकार्यलाई बढाउँदै लगिनेछ । सम्पूर्ण करदातालाई स्वःस्फूर्त रूपमा करको दायरामा ल्याई आफूले तिरेको करको उचित उपयोग भएको अनुभूति दिलाइनेछ ।
५७. गाउँपालिकालाई बढि कर तिर्ने करदातालाई निश्चित मापदण्ड तयार गरि सम्मानित गर्ने परम्पराको निरन्तरता दिइनेछ । राजस्व तथा आर्थिक कारोवारमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सहभागिता र अनुमान योग्यता प्रवर्द्धन गर्न तथा वित्तीय अनुशासन कायम गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सशक्त बनाइनेछ । वित्तीय सूचनाको अभिलेख र प्रतिवेदन प्रणालीलाई नियमित र व्यवस्थित गरिनेछ । गाउँपालिकाले उठाउने सम्पत्ति कर, व्यवसाय तथा पेशा कर, घर बहाल कर, मनोरञ्जन कर, तथा अन्य विविध कर, शुल्क, दस्तुरहरूलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार कार्यविधि र निर्देशिकाहरू बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

५८. जनप्रतिनिधि र कर्मचारिहरूको आचार संहिता निर्माण गरि कडाइका साथ लागू गरिनेछ । अनुगमन, मूल्यांकन र सार्वजनिक सुनुवाइलाई निरन्तरता दिईनेछ । वडा कार्यालयहरूलाई स्मार्ट वडाको रूपमा विकास गरी सिंगो गाउँपालिकालाई नै स्मार्ट गाउँपालिका बनाउने कार्यलाई अघि बढाइनेछ । समुदाय प्रहरी साभेदारी कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरी लैङ्गीक हिंसा, बाल विवाह तथा समाजमा भएका अन्य असामाजिक कार्यहरूलाई नियन्त्रण गरिनेछ । वडा केन्द्रसम्म शान्ति सुरक्षा व्यवस्थित गर्न प्रहरी यूनिट स्थापना गर्न संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी कार्यक्रम अघि बढाइनेछ ।
५९. सुशासन र कार्य सम्पादन चुस्त दुरुस्त बनाउनको लागि प्रत्येक वडा र गाउँपालिकाको कार्यालयहरूमा इन्टरनेट र इन्ट्रानेटको व्यवस्था गरि सम्पूर्ण गाउँपालिकाको कामकाज प्रविधियुक्त बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिकाको सेवा, सुविधा, नीति, नियम, सूचना तथा गतिविधिहरू सबै नागरिकको पहुँचमा पुऱ्याउन मोवाइल एप्स “**हाम्रो गजुरी**” लाई अझ बढी प्रभावकारी बनाइनेछ । डिजिटल सोधपुछ कक्ष, डिजिटल सूचना पाटि, डिजिटल नागरिक बडापत्रको व्यवस्थापन गरिनेछ । सेवा ग्राहीहरूको बाक्लो उपस्थिति हुने कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थानहरू (प्रतिक्षालय, स्वास्थ्य चौकि आदि)मा निःशुल्क इन्टरनेट सेवाको क्रमशः विस्तार गर्दै लैजाने नीतिले निरन्तरता पाउनेछ ।
६०. गाउँपालिका, वडा कार्यालय तथा अन्तरगतका शाखा कार्यालयहरूका गतिविधिहरूको निगरानी तथा पारदर्शिता कायम गर्न सी.सी. क्यामेरा जडानलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । मलेखु खोला पुल देखि बेल्लु खोला पुल सम्मको सडक क्षेत्रमा हुने यातायात तथा अन्य घटनाक्रमलाई मध्य नजर गरी सडक निगरानीका लागि सि.सि. क्यामेराको व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा हस्तलिखित रूपमा सञ्चालन गरिने सेवा प्रवाहहरूलाई सूचना प्रविधिको उपयोग गरी विस्थापित गरिनेछ । सबै माध्यमिक विद्यालय तथा आधारभूत विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवाको पहुँच पुऱ्याउने कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाइ थालनी गरिनेछ ।
६१. गाउँपालिका स्तरमा सूचना प्रविधि केन्द्रको स्थापनाको लागि पूर्वाधार विकासलाई ध्यान दिइनेछ । गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरूमा अनलाइन घटना दर्ता प्रणाली यसै आर्थिक वर्ष भित्र कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई बैकिङ प्रणाली मार्फत वितरणको थालनी गरिनेछ । नयाँ निर्माण गरिने घरको नक्सा पास तथा पुराना निर्माण भईसकेका घरको अभिलेखीकरण विद्युतीय प्रणाली (EBPS) शुरु गरिनेछ । गाउँपालिकाको जी.आइ.एस. म्यापिङ (GIS Mapping) गरि प्रत्येक घरधुरीको पारिवारिक विवरण तयार गरिनेछ ।
६२. हामी सबै जनप्रतिनिधिहरू जनताप्रति उत्तरदायी भएको हुँदा राजनीतिक दल तथा आ-आफ्नो संगठन भन्दा माथि उठेर गाउँपालिकाको समग्र विकास र समुन्नतिको लागि अबका दिनमा हातमा

हात काँधमा काँध मिलाई जनमतको कदर गर्दै हातेमालो गरी निरन्तर अधि बढ्नु जरुरीछ । हामीले जनताका बीचमा जाहेर गरेका प्रतिबद्धता तथा सबै विकास र जनजीविकाका सवालहरूलाई यथोचित विकास गर्दै हाम्रै कार्यकाल भित्र गजुरी गाउँपालिकालाई नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं । हाम्रो यस कदममा आम सचेत नागरिकको रचनात्मक सल्लाह, सुभाष र सहयोगको अपेक्षा राख्दछौं । यस गजुरी गाउँपालिका तपाईं हामी सबैको हो, यसको विकास गर्न सकेमा सबैको विकास हुने हो । त्यसैले तपाईं हामी सबै आत्मै देखि दत्तचित्त भै आग्रह, पूर्वाग्रह, राजनीतिक स्वार्थलाई थाती राखी गाउँपालिकाको समग्र विकासमा लाग्न म सबैमा विनम्रता पूर्वक हार्दिक अनुरोध गर्न चाहन्छु ।

६३. र अन्त्यमा गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति, कार्यक्रम, योजना तथा बजेट कार्यान्वयनमा लाग्नु हुने जनप्रतिनिधि साथीहरू, कर्मचारी मित्रहरू तथा आम नागरिकमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को माथि उल्लेखित नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरूको कार्यान्वयन गर्न बजेट विनियोजन गरि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यस वर्षको नीति, कार्यक्रम, योजना र बजेट कार्यान्वयनमा यहाँहरूको अझ बढि सहयोग र क्रियाशीलताको अपेक्षा गर्दछु । नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग सम्बन्धित बजेट यस सभाको अर्को सत्रमा प्रस्तुत गरिनेछ । यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न सहयोग गर्नुहुने सबै महानुभावहरूलाई हार्दिक कृतज्ञता सहित धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद, नमस्कार ।

२०७६ आषाढ १० गते मंगलवार

राजेन्द्र विक्रम बस्नेत
अध्यक्ष